

PROGRAM: RUNDREISE I MAKEDONIA OG ALBANIA

🍴 1 frokost, 1 lunsj og 2 middager inkludert

Dag 1

Onsdag 12. juni: Avreise

🍴 Middag

Avreise fra Oslo Gardermoen ved lunsjtid med Turkish Airlines til Istanbul, derfra en kort flytur til Skopje, hvor vi ankommer i tide til middag "på by'n" og overnatting.

Dag 2

Torsdag 13. juni: Skopje

Høyt over byen troner Kale – festningen, bygget av den store østromerske keiser Justinian på femhundretallet e. Kr., med gjenbruk av langt eldre sten fra tidligere festninger. Skopjes gamle, tyrkiske bydel med en interessant basar ligger på nordsiden av elven Vardar. Her arbeider stadig skreddere, blikkenslagere, dynemakere og skomakere, – kafeer i tradisjonell stil, kirker og moskeer. Den moderne delen ligger på sydsiden.

En fin ottomansk stenbro, bygget under sultan Mehmet 2 Erobreren, forbinder de to delene. Broen begynner ved en plass der landets stolthet, Alexander den Store, sitter på den høye hest. Skopje er en hyggelig by, og vi utforsker den til fots og med buss. En av byens store døtre er Agnes Gonxha Bojaxhium, som vi kjenner som Moder Teresa, og vi skal se hennes fint oppussede barndomshjem. Skopjes bymuseum ligger i det som engang var den flotteste jernbanestasjonen på Balkan, delvis ødelagt av et jordskjelv i 1963. Stasjonsuret viser 05.17, øyeblikket da tiden stanset.

Høyt over byen med svevebane - her ligger den beskjedne kirken viet St. Pantelejmon, legenes skytshelgen, bygget midt på 1100-tallet. Vi overraskes av interiøret med fantastiske fresker, et høydepunkt av bysantinsk kunst. Ansiktene er så levende!

Kvelden til fri disposisjon. Skopje er en fin by å vandre rundt i, basaren er interessant, og over hele byen er det restauranter og kafeer.

Dag 3

Fredag 14. juni: Skopje - Kokino - Kuklice - Strumica

Halvannen times kjøring nord for Skopje, nær grensen til Serbia, ved småbyen Kumanovo, ligger det forunderlige megalittiske observatoriet Kokino, ofte kalt Makedonias Stonehenge. Mer enn tusen meter over havet, fin vandring mellom sommerblomster, ligger store "tronstoler" hugget i fjellgrunnen, vendt mot soloppgangen, og mindre markører for å observere solen og månen ved tideverv og høytider. – I følge romfartsorganisasjonen NASA det fjerde eldste observatoriet i verden.

En drøy time mot øst, utenfor byen Kratovo ligger Kuklice, en merkelig fjellformasjon med flere hundre klipper som ifølge folketro og legender er et forstenet bryllupsfølge. En ung mann fra Kratovo kunne ikke velge mellom to kjæresten, og på bryllupsdagen så de to jentene hverandre, brudgommens dobbeltspill ble avslørt, og hele følget ble forstenet. Forvitret vulkansten kan sannelig gi opphav til legender og fantasi.

På ettermiddagen skal vi ut å gå litt, til fossen Smolari, der vannet kaster seg ut over et nær 40 m stup og plasker ned i et basseng. Et forfriskende møte med landskapet på forsommeren. Herfra er det kort vei til byen Strumica, der vi tar inn for natten. Én av de eldste byene i Makedonia, aldri flyttet, verken på grunn av jordskjelv eller politiske kalamiteter.

Dag 4

Lørdag 15. juni: Strumica - Bitola

☪️ Lunsj

En kort kjøretur ned til Vardar-dalen der elven vi kjenner fra Skopje, gir fruktbarhet til Makedonias største vinområder. På et punkt løper Vardar gjennom en slukt som på det smaleste er bare 50 m bred og en 20 km lang korridor. Hærer fra sør som skulle mot nord måtte trenge igjennom her, og ottomanerne kalte stedet Demir Kapi, Jernporten. Her ligger et vinmuseum verd et besøk.

Hvor elven Vardar (Axius) møter elven Crna (Erigon), og øst-vestveien Via Egnatia møtte syd-nordveier, lå den antikke byen Stobi, bare delvis utgravd, men spennende nok, med levninger fra gresk og romersk tid, omgitt av landskaper som gjør det lett å bruke fantasien og mane frem livet i en gammel handelsby der lokale kjøpmenn møtte reisende med varer og historier langt vekk fra. Lunsj på en vingård, naturligvis.

Flott kjøretur gjennom vinlandskapene til byen Bitola, der vi kommer fram tidnok til å gå en tur på bredden av elven Dragor, der den tyrkiske bydelen ligger på den ene bredden og den "moderne byen", godt bevart, fra sytten- og attenhundretallet, ligger på den andre. En gang en viktig handelsby, "konsulenes by", i dag Makedonias nest største by, med hyggelig gateliv på lørdagskvelden.

Dag 5

Søndag 16. juni: Ohrid

Utenfor Bitola ligger ruinene av den antikke byen Heraklea Lyncestis, grunnlagt av Filip den annen, Alexander den stores far, og hvor Filip fant sin andre kone. Senere var dette en base for Julius Caesar. Ikke så mye er gravd ut, men vi får en ide om hva byen var.

Like det eller ei, i nærmeste by, Prilep, ligger et tobakksmuseum, fylt av gjenstander som Tito lot samle for å markere hundre års tobakksproduksjon i området. – Til tross for et røkeforbud nedlagt av den ottomanske sultan i 1634...

Krusevo ligger 1.250 meter over havet, den høyest beliggende by på Balkan. 2. august 1903 reiste Makedonias revolusjonære organisasjon seg mot den ottomanske makten. I Krusevo lyktes de, og etablerte en fri makedonsk republikk med 14.000 innbyggere. Den varte i ti dager. Men en spire var sådd.

Herfra gjennom fjell og dal, småbyer og nasjonalparken Pelister til et reisemål i seg selv, til den praktfulle sjøen Ohrid. Her skal vi bo i tre netter nær bredden av sjøen i den hyggelige byen.

Dag 6 og 7

Mandag 17. og tirsdag 18. juni: Ohrid

Ohrid-sjøen er perle på Europakartet. Ukjent for de fleste, men så til de grader verd et besøk. Den skal være blant de eldste sjøer i verden, på linje med Titicaca og Bajkal. Sjøen er på det meste nesten 300 m dyp, vannet er krystallklart, med 22 m sikt. Både selve sjøen og byen Ohrid står på UNESCOs verdensarvliste. Det har bodd mennesker her siden steinalderen, grekere og romere og senere epoker har funnet seg til rette. På åttehundretallet kom to prester hit, Klement og Naum. De organiserte klostre hvor slavisk språk ble benyttet og la grunnlaget for utviklingen av kyrillisk skrift. De skal være 365 klostre og kirker rundt sjøen, en av dem bygget over den hellige Naums grav. Er man riktig stille, og sterkt troende, kan man høre hans hjerte slå dypt nede i krypten.

Vi har to dager til å utforske området, med båttur til sjøens kilder, som virkelig bobler frem i det klare vannet, gå i de trange smugene i byen Ohrid og finne museet, et av verdens eldste, grunnlagt i 1516. Studere kirker, klatre opp til det gresk-romerske teater og tsar Samoils festning. Sitte stille ned og nyte sommervarmen i havnen. Reise litt ut på landet til landsbyen Vevchani, der folk ble så sure for noen år siden, da myndighetene ville tappe vannkildene deres og legge dem i rør, at de opprettet sin egen republikk, med pass og penger – til salgs i bod i inngangen til byen!

Dag 8

Onsdag 19. juni: Ohrid - Korca - Gjirokastra

Med ny buss og ny guide går det greit å krysse grensen til Albania – og så komme seg av gårde på en meget lang, men vakker kjøreetappe. Fjellene i det sør-østlige Albania er en opplevelse, og veiene lett uforglemmelige. Utallige svinger, alpine sletter, furuskoger, områder med sement-bunkere, Ikke helt europeisk standard, ennå. Korca ligger høyt og fritt, så gjennom daler og over utallige fjellkammer til ”museumsbyen” Gjirokastra.

Dag 9

Torsdag 20. juni: Gjirokastra - Butrint - Saranda

Gjirokastras viktigste attraksjon er selve byarkitekturen, som har ført til at byen står på UNESCOs verdensarvliste. Husene er bygget på hverandre, over hverandre, som tårn, tinde over tinde. Alt er bygget av sten. Over det hele troner byens festning som en balkong, og danner en fin utkikkplattform for å ta inn utsikten over byen og landskapet rundt. I festningen er et nasjonalt våpenmuseum, som dokumenterer albansk våpenproduksjon fra antikken til vår tid.

” – Det var en overraskende by, som så ut som om den var kommet uventet ut av dalen en mørk vinternatt, som en forhistorisk skapning som hadde klatret møysommelig opp og hektet seg på fjellsiden. Alt i denne byen var gammelt og laget av sten, alt fra gatene og fontenene til takene på de store husene, århundregammelt, alt dekket av sten med farve som aske, som pinnsvin, omtrent. Det var vanskelig å forstille seg at bak disse harde skallene kunne livets myke kjøtt trives og fornye seg.” Ismail Kadare: Kronike ne gur (Krønike i sten) 2000

Herfra en kort og lett kjøretur ned til kysten der vi besøker utgravningene av oldtidsbyen Butrint (Buthrotum), også på UNESCOs liste. Vi vandrer mellom duftende eukalyptustrær og vårblomster, og ser levninger fra gresk, romersk og bysantinsk tid. Byen lå på en odde mellom en innsjø og en kanal som forbandt sjøen med havet. På femtenhundretallet ble det bygget en trekantet festning som bevokter innseilingen til sjøen og rike fiskeforekomster. Så er det en halvtimes tur til vårt hotell i badebyen Saranda, der fjellene faller hodestups i havet.

Dag 10

Fredag 21. juni: Saranda - Vlora - Apollonia - Fier - Berat

Vi reiser nordover langs ”Albanias Riviera” som går for å være den vakreste delen av den joniske kyst. Først nå kommer utbyggingen for turister. Vi kommer til festningen Palermo, bygget av en lokal fyrste for et par hundre år siden på en klippe i strandkanten, gjenbrukt

som gjemmeded for ubåter i kommunisttiden.

Ved Vlora-bukten blir Joniske hav til Adriaterhavet, og kysten videre er vakker. Så klatrer veien opp i Llogaraja-passet, mer enn tusen meter over havet, med utsikt mot Cika-fjellene, med furu og grantrær, sauer på beite, villsvin og ulv i dype skoger, og trolig snø på toppene. Området rundt passet er nasjonalpark, og vi kikker etter småvilt. Vel nede på kysten igjen, på en høyde over fruktbare sletter, ligger rester av den greske byen Apollonia, bygget som en utpost for Korint. Flotte søyler!

Vi fortsetter til dagens mål, den meget levende og sjarmerende museumsbyen Berat. Vi bør være der til solnedgang, stå på den gamle stenbroen og se dempet sollys varme den fine, gamle bybebyggelsen. Lett å forstå at Berat står på UNESCOs verdensarvliste. Mulig innkvartering i Fier.

Dag 11

Lørdag 22. juni: Berat - Durres - Tirana

Berat er like utrolig i morgenlys. Bydeler som lå i skyggen for kveldssola, bades i morgensol, noen av Albanias eldste moskeer står i silhuett mot de hvite husene som klatrer oppover åsene, og over det hele, byens gamle festning, som er levende og bebodd. Mennesker lever her, kirker – og et fabelaktig lite museum viet byens store sønn, maleren Onufri, og andre fremragende kirkekunstnere.

Til Albanias største havneby, Durres, opprinnelig også en korintisk utpost, i dag med en havnepromenade som vitner om fordums storhet, før kommunismen, hyggelige gågater, og det største amfiteater på Balkan, med plass til 15.000 mennesker. En times kjøring til hovedstaden Tirana, grunnlagt av ottomanerne, men som vi ser den, ble den anlagt av italienerne på 1920-tallet, etter tidens idealer.

Vi bor sentralt, ved den enorme Skanderbegplassen. Godt utgangspunkt for å gå ut og se på livet i byen.

Dag 12

Søndag 23. juni: Kruja og Tirana

Festningen i Kruja ligger en kort kjøretur utenfor Tirana. Den var base for motstanden mot den ottomanske invasjonen på 1400-tallet, ledet av Albanias nasjonalhelt, Gjergj Kastrioti, kjent som Skanderbeg. Festningen har et museum viet historien om hans kamper mot tyrkerne, og her er et utmerket lite etnografisk museum – og en turistbasar.

Tilbake i Tirana ser vi Historiemuseet og landemerker som Klokketårnet og den fint malte E'them Bey-moskeen. Andre kulturer dekorerer med fliser, E'them Bey er dekorert med de lekreste veggmalerier, både ute og inne. Vi gjør en runde med bussen før vi har litt tid til en

ettermiddag på egenhånd.

Dag 13

Mandag 24. juni: Tirana - Shkodra - Theth

Vi kjører opp til Albanias nordvestre hjørne, til Shkodra. I antikken var Shodra hovedstad for grekernes "broderfolk", illyrerne. I senmiddelalderen var byen en del av den venzianske republikk, og den dag i dag snakker nesten alle italiensk i tillegg til albansk. Hvor tre elver møtes, Drim fra Ohrid-sjøen er en av dem, reiser Rozafafestningen seg. På illyriske fundamenter er festningen veneziansk og fra ottomansk tid.

Vi lastes om til lite komfortable firhjulsdrevne kjøretøyer for de siste rystende sju milene inn i Albanias Alper, over Thora-passet, til landsbyen Theth, en verden det tyvende århundre glemte. Vi bor meget enkelt, på dalens lille hotell eller gjestehus, men med gode senger og tradisjonell gjestfrihet.

Dag 14

Tirsdag 25. juni: Theth

Vi våkner fra en stille natt til morgen i et praktfullt landskap. Få mennesker overvintrer her i vår tid, men i mai vendte de tilbake fra storbyene, og det er tid for "seterliv". Her råder fortsatt den tradisjonelle lov, "kanun", som regulerer alle livets forhold, blant annet blodfeider. Fremdeles står det tilfluktstårn i dalen, der menn som var truet av hevn, kunne låse seg inne og ta tilflukt inntil feiden var over.

Vi skal ut å gå i det storslagne landskapet, finne hustufter og flotte fossefall. Se deres lille etnografiske museum. Og nyt et hjørne av Europa som ikke har sin like. Gjestfriheten er stor, 38 artikler i kanun handler om å ta imot gjester. – Dette er unikt.

Dag 15

Onsdag 26. juni: Theth - Shkodra - Tirana

☪ Middag

Tilbake over Thora-passet, helt inn til den montenegrinske grense, ut til Shkodra, der vi finner bussen igjen, og tilbake til Tirana for en god, varm dusj. På ettermiddagen en tur til "byfjellet" ved Tirana, opp til 1613 moh med svevebane om vær og skydekke tillater. Flott utsikt i ettermiddagssolen. Avskjedsmiddag.

Dag 16

Torsdag 27. juni: Hjemreise

🍴 Frokost

Etter tidlig frokost reiser vi til Moder Theresa-flyplassen, der Turkish Airlines har avgang mot Istanbul kl. 09.20. Et par timer i transitt, og så strake veien hjem til Gardermoen hvor vi lander kl. 16:55.